Ministerie van Justitie en Veiligheid

Directoraat-Generaal Politie
Bestel & Bevoegdheden

Datum
20 december 2017

Ons kenmerk
2150455

bijlage

Voortgangsbericht vorming nationale politie

Bijlage nummer	1
Horend bij	Voortgangsbrief politie

Hierbij ga ik in op verschillende onderdelen van de vorming nationale politie. Dit zijn de volgende punten:
1 Afronding realisatie nationale politie
2 Modernisering gebiedsgebonden politiezorg
3 Voortgang opsporing en vervolging
4 Focus-onderzoek Algemene Rekenkamer
5 Inkoop
6 Capaciteitsmanagement
7 Privacy en informatie

1. Afronding realisatie nationale politie

Om de ontwikkeling te schetsen van de politieorganisatie van 27 organisatieonderdelen[1] naar één organisatie die tegelijkertijd lokaal operationeel wordt aangestuurd geef ik per inspanningencluster uit het originele realisatieplan aan wat er in de afgelopen vijf jaar gerealiseerd is en welke thema's in de komende periode nog aandacht behoeven. De inspanningenclusters uit het realisatieplan die achtereenvolgens behandeld worden zijn de volgende:
- de personele reorganisatie;
- de vorming van het politiedienstencentrum (PDC);
- het realiseren van een betere informatievoorziening en ICT;
- het feitelijk inrichten van de nationale politie;
- het in werking brengen van die inrichting.

Personele reorganisatie
De personele reorganisatie was een centraal onderdeel van de reorganisatie met een forse impact op de politiemedewerkers. De in het inrichtingsplan beschreven herindeling van de politieorganisatie week voor zowel de operatiën als de bedrijfsvoering sterk af van de inrichting van alle 25 afzonderlijke politieregio's, het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) en de Voorziening tot Samenwerking Politie Nederland (VtSPN). Dit kwam met name door samenvoeging van regiokorpsen tot regionale eenheden en de concentratie van taken binnen de

[1] 25 afzonderlijke politieregio's, het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) en de Voorziening tot Samenwerking Politie Nederland (VtSPN).

bedrijfsvoering (PDC en directies). Als gevolg daarvan moesten 63.000 politiemedewerkers worden geplaatst dan wel herplaatst. De personele reorganisatie bestond uit drie fasen: de voorfase, fase I en fase II. De voorfase, die bedoeld was om de overbezetting in de domeinen Leiding en Ondersteuning te verminderen, is in 2015 afgerond. Fase I van de personele reorganisatie ging over de personele plaatsing en werd op 1 juli 2016 afgerond doordat de medewerkers die tot het reorganisatiegebied behoorden een (plaatsings)besluit ontvingen. Met de afronding van fase I van de personele reorganisatie op 1 juli 2016 is het startsein voor fase II gegeven.

In fase II worden de formatie en bezetting in evenwicht gebracht. Er zijn in totaal 2.829 bezwaren (circa 5%) tegen het plaatsings- en/of aanwijzingsbesluit herplaatsingskandidaat gemaakt. Alle bezwaren zijn behandeld in speciaal daarvoor ingerichte bezwaaradviescommissies. Op dit moment zijn nagenoeg alle bezwaren afgehandeld. De resterende 15 bezwaren zien op bijzondere situaties, zoals langdurig zieke medewerkers. Tegen 179 beslissingen op bezwaar is beroep ingesteld, waarvan 31 beroepen zijn ingetrokken. In een drietal zaken is hoger beroep ingediend, waarvan één hoger beroep is ingetrokken.

Voor fase II – het kwalitatief en kwantitatief met elkaar in evenwicht brengen van de formatie en bezetting - is een periode van maximaal 5 jaar uitgetrokken. De intentie van alle partijen is vanzelfsprekend om dit sneller te laten verlopen. Zowel de eenheden als het PDC ervaren dit als een zeer ingewikkelde opdracht, mede omdat verplaatsing van medewerkers alleen op vrijwillige basis kan. Het korps komt nu op macro niveau wel in balans, dit betekent dat de bezetting de formatie op landelijk niveau en per eenheid nadert. Binnen sommige teams is er sprake van soms forse over- of onderbezetting of van een discrepantie tussen voorziene en aanwezige schaal- en kwaliteitsniveaus. Dit leidt in die teams tot hogere werk- en roosterdruk of verminderde inzetbaarheid.

De vorming van het politiedienstencentrum (PDC)

Het proces van eenwording was juist in de bedrijfsvoering complex. In de bedrijfsvoering moesten de afzonderlijke administraties op het terrein van human resource management, financiën, operatien, informatiemanagement, communicatie en facility management van alle 25 afzonderlijke politieregio's, het korps landelijke politiediensten (KLPD) en de Voorziening tot Samenwerking Politie Nederland worden samengevoegd tot één landelijke administratie in het Politiedienstencentrum (PDC). Het tegelijkertijd integreren maar ook moderniseren van de bedrijfsprocessen bleek een lastige opgave. Het grootste deel van de bedrijfsvoeringsprocessen van het PDC is beschreven en in praktijk gebracht. Het beschrijven van de overige bedrijfsvoeringsprocessen wordt in de komende periode afgerond. Het PDC is in staat om de eenheden bij standaardprocessen goed te ondersteunen, door uitvoering te geven aan de wensen die door het korpsmanagement zijn opgenomen in het portfolio Operatiën en portfolio IV. Tegelijkertijd blijkt dat het centrale beheer voor beide zijden nog wennen is. In de eenheden wordt op punten ervaren dat standaardisatie minder keuzevrijheid en soms meer administratieve lasten voor de aanvrager met zich meebrengt. Voor de bedrijfsvoering is het nog wennen om ook standaard processen zo soepel mogelijk vorm te geven en daarnaast specifiek en tijdig maatwerk te leveren.

Bij de vorming van de nationale politie is de keuze gemaakt de bedrijfsvoeringsfunctie voor beleid en control te beleggen bij de stafdirecties en

voor de uitvoering bij het PDC. Het PDC bestaat uit een geconcentreerd gedeelte en gedeconcentreerde onderdelen. Zowel de drie centrale PDC-locaties Zwolle, Rotterdam en Eindhoven als de gedeconcentreerde onderdelen zijn gereed en in gebruik genomen. De stafdirecties zijn ingericht als onderdeel van de staf korpsleiding. Tijdens de herijking werd al geconstateerd dat de verbinding tussen de onderdelen, de kwaliteit van de integrale dienstverlening aan de eenheden en de verhoging van de handelingssnelheid bij de levering van maatwerkproducten door het PDC nog verbetering behoeft. Dit blijven ook voor de komende periode aandachtspunten.

Het realiseren van een betere informatievoorziening en ICT
In mijn voortgangsbericht informatievoorziening (bijlage 4) ga ik in op de stand van zaken in de ICT.

Het feitelijk inrichten van de nationale politie en het in werking brengen van die inrichting
Om landelijk als één organisatie te kunnen functioneren is een geheel nieuwe organisatie ingericht. Zo is er een staf korpsleiding (korpsstaf en directies) tot stand gebracht om de korpsleiding te ondersteunen. Bij de regionale en landelijke eenheden zijn opsporingsonderdelen, de informatieorganisatie, het operationeel centrum en de operationele samenwerking, de diensten Bedrijfsvoering en de staven in de eenheden ingericht. In de regionale eenheden zijn verder specifiek de districten en basisteams tot stand gekomen en bij de landelijke eenheid is onder andere de dienst Bewaken en Beveiligen (DBB), de dienst Speciale Interventies (DSI) en de dienst infrastructuur onder gebracht.

Naar aanleiding van de constatering in de herijking dat er nog onvoldoende evenwicht in de sturing zat is een nieuwe governance geïntroduceerd om de sturing en beheersing binnen het korps te verbeteren en de verbinding tussen de operatien en de bedrijfsvoering te borgen. Om de beheersing binnen het korps te verbeteren is tevens een steviger intern control en audit systeem ingericht, inclusief een auditcommissie. Op deze verbeteringen ga ik in bijlage 3 nader in. Voorts is, hoewel er al goede stappen zijn gezet, het evenwicht in de mogelijkheden om lokaal en regionaal flexibel in te spelen op vragen, nog onvoldoende bereikt. Zo moet conform de herijking het feitelijke mandaat van de eenheidschef voor bedrijfsvoeringsaangelegenheden verder worden vergroot. Hoewel er al goede stappen zijn gezet, is er meer maatwerk, lokale ruimte en flexibiliteit nodig voor de basisteams.

In de eenheden is het grootste gedeelte van de inrichtingsopgaven gerealiseerd. Een uitzondering is de balans tussen formatie en bezetting, waardoor er sprake is van onderbezetting bij onder andere de Landelijke Eenheid - zoals bij de DSI en DBB -, de regionale service centra en de flexteams. Voor eind 2017 was het de opdracht van de korpschef, zoals in de begroting 2017 geduid, om een bezetting van de wijkagentenfunctie van 97% te realiseren. Deze doelstelling is behaald. Het aantal overtredingen van de Arbeidstijdenwet (ATW) daalt structureel. Daarmee wordt de afgesproken doelstelling eind dit jaar, naar het zich nu laat aanzien, behaald.

Hoewel er de afgelopen jaren vooruitgang is geboekt, vraagt een aantal thema's ook in de komende periode nog onverminderd aandacht: de financiële onrechtmatigheid op het terrein van inkoop is nog niet voldoende gedaald, dit

geldt ook voor het ziekteverzuim. Ook wordt nog gewerkt aan de uitvoering van de maatregelen uit het verbeterprogramma opsporing. Op deze thema's ga ik onderstaand in. Op het thema ziekteverzuim kom ik terug in de bijlage HRM (bijlage 5).

Op een aantal thema's zijn de doelstellingen in technische zin behaald, maar daarmee is de optimale werking ervan nog niet geborgd. Een voorbeeld is capaciteitsmanagement: hoewel de Basis Voorziening Capaciteitsmanagement (BVCM) NP en de Beleidstool Capaciteitsmanagement (BCM) zijn ingericht, functioneren de systemen nog niet optimaal. Momenteel lopen er verschillende trajecten om capaciteitsmanagement in het korps te verbeteren. Hier ga ik later in deze bijlage op in (onderdeel 5). De verwezenlijking van de doelstellingen op bovenstaande thema's en met name de optimalisatie van de werking van de ingerichte systemen zal in de komende periode binnen de reguliere sturing van de politie worden opgepakt.

In relatie tot de inrichting kan ik verder melden dat de door de vaste Kamercommissie voor JenV gestelde vraag of het Inrichtingsplan 'juist' is, is niet met een digitaal 'ja' of 'neen' te beantwoorden is. Het plan voldoet zeker in de basis en stelt de politie in staat vanuit heldere inrichtingsbeginselen de politie vorm te geven en medewerkers een 'thuisbasis' te bieden. Tegelijkertijd zijn nu de eerste fase van de personele reorganisatie is afgerond, kwetsbaarheden zichtbaar geworden zoals ik bovenstaand aangaf. Die kwetsbaarheden zien op een aantal belangrijke taakvelden. Thans komt de politie in een nieuwe fase, een fase van organisatieonderhoud waarin langzaam de grootste kwetsbaarheden – via gericht wervings- en selectiebeleid- worden gemitigeerd. Voorts dient de totstandkoming en uitvoering van de in het regeerakkoord aangekondigde flexibiliseringsagenda ertoe te leiden dat binnen de inrichting van de politie gemakkelijker kan worden ingespeeld op de inzet van vakbekwame medewerkers op de belangrijkste veiligheidsvraagstukken.

2. Modernisering gebiedsgebonden politiezorg

De Inspectie Justitie en Veiligheid (hierna: Inspectie) concludeert in haar laatste rapport in het kader van de vorming nationale politie 'Modernisering van de gebiedsgebonden politiezorg' (GGP) dat de basisteams in de kern zijn gevormd en dat het fundament van de gebiedsgebonden politiezorg gelegd is. De modernisering van de GGP staat nu aan het begin van verdere ontwikkeling. De Inspectie blijft wel verbeterpunten zien, daar wordt verderop in deze tekst op ingegaan. Het feit dat kritiekpunten uit eerdere Inspectierapporten inmiddels grotendeels verbeterd zijn draagt bij aan het vertrouwen dat ook in de toekomst continu zal worden gewerkt aan een modernere politie in de wijken.

Zo constateert de Inspectie dat binnen vrijwel alle teams functies, taken en rollen zijn vervuld. In het politiewerk zijn elementen van gebiedsgebonden politiezorg daadwerkelijk zichtbaar. Wijkagenten geven bijvoorbeeld in hun regierol basisteam- medewerkers wijkgerichte opdrachten, die vervolgens worden uitgevoerd. In eerdere inspectierapporten werd melding gemaakt van de overbelasting van teamchefs doordat de operationeel experts en specialisten die de teamchef in zijn werkzaamheden ondersteunen nog niet op hun plek zaten. De teamchef kwam daardoor niet aan al zijn taken toe. Ook werd gewezen op de minder goede verbinding tussen de teamchef en het lokaal bestuur.

De overbelasting van de teamchefs is volgens de Inspectie zichtbaar afgenomen doordat de posities van operationeel experts en specialisten voor het grootste gedeelte gevuld zijn. Ik deel de analyse dat de druk op sommige teamchefs echter nog steeds fors is.

Burgemeesters hebben een positief oordeel over de samenwerking met de basisteams. Zij staan in goede verbinding met de nieuwe teamchefs. Zij geven wel aan dat er lokaal meer ruimte nodig is. Besluiten op landelijk- of eenheidsniveau sluiten niet altijd goed aan op de individuele lokale realiteit. Binnen de eigen eenheid is er volgens de burgemeesters goede samenwerking tussen politie en gemeente bij het opstellen en uitvoeren van het lokale veiligheidsbeleid.

De volgende fase van doorontwikkelen en verbeteren blijft uiteraard geconcentreerde aandacht en inzet vragen. Zo benoemt de Inspectie ook dat de beoogde wijze van uitoefenen van gebiedsgebonden politiezorg nog niet helemaal eigen is gemaakt (in het ene basisteam gaat dit beter dan in het andere). Het vraagt een cultuuromslag: van een focus op incidentafhandeling naar een oriëntatie op probleem- en wijkgericht werken. De probleemgerichte en informatiegestuurde benadering vraagt om een eigentijdse toerusting. Hierna schets ik hoe daarin wordt voorzien. Voor de onderwerpen capaciteitsplanning en werking PDC (bedrijfsvoering) verwijs ik naar de desbetreffende passage in dit voortgangsbericht. Voor de onderwerpen cultuur en politieonderwijs/opleiding verwijs ik naar het voortgangsbericht HRM (bijlage 5).

Bij Nota van Wijziging bij de begroting 2018 is €100 mln. vrijgemaakt voor de politie, de eerste tranche van de €267 mln. die in het regeerakkoord voor de politie is gereserveerd. Van deze eerste tranche is €36 mln. bestemd voor extra agenten voor de wijk.

Daarnaast heeft de politie een ontwikkelagenda gebiedsgebonden politiezorg in voorbereiding. De ontwikkelagenda zal zich, op een manier die recht doet aan de lokale context van basisteams, richten op een probleemgerichte en informatiegestuurde werkwijze. De rol van de teamchef (beter in positie komen, sturen op rolvervulling) is hier onderdeel van. Tevens wordt hierbij ook de samenhang tussen verschillende domeinen (dienstverlening/noodhulp/openbare orde/opsporing) bezien. De politie zal de agenda in nauwe samenspraak met de gezagen vormgeven. Het gaat niet alleen om nieuwe of extra maatregelen. Het gaat ook om initiatieven die al genomen zijn en hun nut hebben bewezen. Die kunnen nu, in het kader van de ontwikkelagenda breder gedeeld en gefaciliteerd worden. De agenda bestaat uit vier sporen: 1. Het verder integreren van de digitale wereld (waaronder social media) in het gebiedsgebonden politiewerk, 2. Het politiewerk in een veranderende en diverse samenleving (de wereld in de wijk), 3. Het verder invulling geven aan moderne nabijheid in de wijk en 4. De aanpak van ondermijning binnen de basisteams.

Het werken in twee werelden, digitaal en fysiek (spoor 1) betreft de digitalisering van gebiedsgebonden politiezorg. Dit is nodig omdat het leven van burgers en bedrijven zich in toenemende mate ook in een digitale omgeving afspeelt. De uitvoering van dit spoor, bijvoorbeeld in de vorm van online aanwezigheid en websurveillance (met de burgers van het werkgebied als uitgangspunt) staat nog aan de start, maar begint snel verder vorm te krijgen. Voorbeelden zijn de structurele real-time webcare (dienstverlening, het beantwoorden van vragen,

klachten oplossen en informatie verstrekken) of de digitale wijkagent: een agent die op internet naar signalen van misdrijven of misdragingen speurt en via social media met wijkbewoners in contact staat.

Het politiewerk in een veranderende en diverse samenleving (spoor 2), gaat in op onze huidige maatschappij van verschillende nationaliteiten, achtergronden, religies, opvattingen en gewoonten. Dit vraagt een andere houding van de politie. Het creëren en onderhouden van verbindingen/netwerken, het realiseren van een juiste match tussen werkgebied en politiemedewerkers (breder dan al dan geen migratieachtergrond) en het ontwikkelen van sensitiviteit in het vroegtijdig herkennen van polarisatie zijn hierbij belangrijk. Het programma 'Politie van iedereen' is een voorbeeld. Het is een vraaggericht verandertraject dat streeft naar een diverse samenstelling van de organisatie en dat instrumenten biedt om diversiteit te hanteren.

Het verder invulling geven aan moderne nabijheid in de wijk (spoor 3), betreft de aanwezigheid van politie in de wijk op een eigentijdse manier. In het Landelijk Overleg Veiligheid en Politie is afgesproken dat politie en gezagen doorlopend lokaal de werking van dienstverlening, bereikbaarheid en beschikbaarheid van politie in relatie tot het huisvestingsplan bezien en zo nodig in goed overleg bijstellen. Op basis van het Strategisch Huisvestingsplan zijn in de periode 2014-2017 182 locaties gesloten en 93 nieuwe kleinere bureaus en steunpunten geopend. In een aantal gevallen is na overleg met het gezag afgeweken van het Strategisch Huisvestingsplan als gevolg van de invulling van lokaal maatwerk. Naast traditionele politiebureaus wordt bereikbaarheid gerealiseerd door pop-up politiebureaus, wijktafels, een politiebus of tent op uiteenlopende locaties zoals winkel- of buurtcentra. Doel is om dit concept verder in te bedden en te verspreiden en daarbij ook steeds oog te hebben voor minder zelfredzame doelgroepen.

Van de huidige politielocaties blijft circa 80% op dezelfde plaats gehandhaafd. 20% (135) van de bestaande locaties zullen nog worden samengevoegd, gesloten of omgebouwd. Daarvoor in de plaats wordt tot 2025 huisvesting op 75 nieuwe locaties gerealiseerd. Door het openen van nieuwe kleinere politiebureaus en steunpunten. In overleg met het gezag is afgesproken dat er geen bureaus sluiten voordat de publieksfunctie, het op moderne wijze invulling geven aan nabijheid in de wijk (de oor- en oogfunctie), voldoende geborgd is. Dit alles betekent voor de basisteams dat er wordt toegewerkt naar een landelijk dekkend netwerk van circa 575 politielocaties (politiebureaus en steunpunten) in 2025, aangevuld met context gedreven en lokaal passende initiatieven van nabijheid in de wijk.
Het laatste spoor (4), de aanpak van ondermijning in de basisteams, richt zich op de bijdrage van het gebiedsgebonden politiewerk aan het signaleren en aanpakken van ondermijning. Een verschijnsel dat zich vaak lokaal manifesteert en waarbij kwetsbare wijken een voedingsbodem zijn. Inzet is medewerkers alert te maken op signalen en interventies aan te reiken voor de aanpak ervan. Dit in samenspel met interne en externe partners.

Bij al deze extra maatregelen is zichtbaar aandacht voor de door de Inspectie genoemde 'oor- en oogfunctie van de agent in de wijk'. De Inspectie stelt dat deze functie enerzijds gedeeltelijk al vorm krijgt (contact in de wijk en gebruik digitale middelen) en anderzijds bewerkelijk is. Wijkagenten ervaren dat ze hun tijd moeten verdelen tussen een veelheid van taken en daarom niet altijd voldoende toe komen aan de oor- en oogfunctie in de wijk. In sommige

basisteams wordt de schaalgrootte opgevangen door kleinere werkverbanden binnen het bestaande basisteam waarin wijkagent en GGP-medewerkers zijn samengebracht. Ook dit draagt bij aan de focus op gebiedsgebonden politiezorg en het kunnen inspelen op wat "de wijk" nodig heeft. Zoals bovenstaand benoemd was het de opdracht van de korpschef om voor eind 2017 om een bezetting van de wijkagentenfunctie van 97% te realiseren. Deze doelstelling is behaald. Het uitreiken van duizenden chromebooks ter versterking van het locatie-onafhankelijk werken zorgt ervoor dat agenten ook 'op straat' over informatie beschikken of aangiftes opnemen. Deze op zich eenvoudige toerusting vergroot de nabijheid en zichtbaarheid van de politie substantieel. Daarnaast zijn er - onder meer bekostigd uit de €10 mln. die bij de begroting 2017 extra zijn vrijgemaakt - diverse initiatieven in uitvoering of ontwikkeling om de aanwezigheid op straat op een moderne manier vorm te geven, in de vorm van apps/IV-innovaties. In bijlage 6 ga ik in op de inzet van bodycams.

Tot slot, de basisteams zijn de hoeksteen waarbinnen al het politiewerk samenkomt: dienstverlening, noodhulp, gebiedsgebonden politiezorg, opsporing en inzet bij evenementen. Er wordt veel gevraagd van de basisteams, ook met de toevoeging van extra capaciteit staan zij voor een grote opgave. Dit vraagt om realistische verwachtingen over het functioneren en het lerend vermogen. De basisteams verdienen de tijd en de ruimte om zich - naast het dagelijks werk - verder te ontwikkelen. Met bovenstaande inzet wordt met aandacht voor de lokale context gewerkt aan goed functionerende gebiedsgebonden politiezorg.

Dienstverlening
Dienstverlening is het eerste contact tussen burger en politie dat 'het verschil maakt'. Het eerste contact met de burger is ook vaak het begin van de operatie bij de politie. Hiertoe is het programma Mobiel Werken van de MEOS-app (Mobiel Effectief Op Straat) ingevoerd waardoor agenten op een eenvoudige manier digitaal worden gefaciliteerd. Op het gebied van contact met de burger en communicatie is de website politie.nl geheel vernieuwd. Naast de genoemde voorbeelden over de aanwezigheid fysiek en online in de wijk, vroeg uw Kamer meermalen naar de verbetering van de dienstverlening door de Regionale Service Centra (RSC's), waar de telefonische meldingen via 0900-8844 worden opgenomen. Momenteel wordt er op vier plekken een pilot opgestart. De RSC's kunnen tijdelijk hoger opgeleid personeel aannemen. De doelgroep voor de tijdelijke vacatures wordt gevormd door hbo-studenten. De aanname bij deze pilot is dat deze jonge, hoger opgeleide tijdelijke krachten een impuls zullen geven aan de kwaliteit van het werk van de RSC's. Daarnaast draagt de inzet van studenten of pas afgestudeerden bij aan de innovatie en vernieuwing van de RSC's. De pilot wordt na een half jaar geëvalueerd en de evaluatie vormt input voor het verdere verbetertraject van de RSC's.

Op de verbetering van de kwaliteit van de processen-verbaal, intake en screening ga ik in onderstaande passage over de versterking van de opsporing en vervolging in.

3. Voortgang opsporing en vervolging

Onderstaand informeer ik u over de actuele stand van zaken van de versterking van de opsporing en vervolging en een vervolg daarop.

Korte termijn maatregelen: inhoud en voortgang
Om de basis van de opsporing en vervolging op orde te brengen en de geconstateerde tekortkomingen in de opsporing te adresseren, hebben politie en het openbaar ministerie (OM) 17 maatregelen ingezet.[2] Daarnaast zijn politie en OM gestart met het ontwikkelen van proeftuinen ten behoeve van een wendbare en toekomstbestendige opsporing en vervolging.

Ten opzichte van de vorige voortgangsbrief[3] kan ik u melden dat politie en OM mij hebben bericht dat de kwaliteit van de opgemaakte processen-verbaal van VVC-zaken is verbeterd. De genomen maatregelen ter verhoging van het vakmanschap en professionaliteit van de opsporing van deze zaken beginnen hun vruchten af te werpen. Ook wordt gewerkt aan de verhoging van de kwaliteit van de intake (het aangifteproces) en screening (selectie van aangiften die worden opgepakt).

Voor de (goede) voortgang ten aanzien van de profchecks verwijs ik kortheidshalve naar de bijlage voortgang HRM (bijlage 4). Ook is er een selectiviteitskader voor veelvoorkomende criminaliteit (VVC) ontwikkeld. Dit kader, ontwikkeld door OM en politie, is een hulpmiddel, bedoeld voor de politie bij de selectie van aangiften die wel of niet door de politie worden opgepakt.

Het OM en politie werken samen aan kwaliteitsverbetering, onder andere doordat het OM medewerkers detacheert bij de politie (die met politiemensen samenwerken in duo's) maar ook levert het OM op andere wijze een bijdrage door inzet van (onder meer) officieren van justitie en parketsecretarissen. Door zo in de praktijk te leren wordt de kwaliteit verhoogd.

De beschikbare formatie op de specialistenfuncties op intelligence, digitaal rechercheren/cybercrime, financieel rechercheren en forensische expertise is inmiddels voor 92% gevuld door middel van zowel doorstroom als (zij-)instroom.

De informatievoorziening is tot slot verbeterd. In 2017 is niet alleen MEOS uitgerold, maar zijn ook het BVI2.0-platform en de applicaties voor signalering en executie en de e-briefing beschikbaar gesteld.

Politie en OM stellen vast dat voortgang is geboekt in en door de implementatie van de 17 korte termijn maatregelen die zijn gestart met de contourennota. De maatregelen die nog niet volledig zijn uitgevoerd zullen in 2018 verder worden afgerond. Het gaat daarbij onder andere om de doorontwikkeling van de functionaliteit van BOSZ (Betere Opsporing door Sturing op Zaken) en de realisatie van een koppeling tussen GPS (Geïntegreerd Processysteem Strafrecht), BVH (Basisvoorziening Handhaving), de realisatie van het direct proces-verbaal in VVC-zaken en de digitalisering van de informatie voorziening in ZSM.

Daarnaast werken politie en OM aan de implementatie van een uniform beleid voor selectie van zaken die worden opgepakt, een selectiviteitskader. Ook worden de functies van dossiervormer en tactisch analist op districtelijk en regionaal niveau verder ontwikkeld. De realisatie van de maatregelen zal in 2018 worden

[2] Kamerstukken II 2015/16, 29628, 643, blg-774894
[3] Kamerstukken II 2016/17, 29628, 717

uitgevoerd in de reguliere sturingslijn binnen politie en OM. Het programma herijking opsporing en vervolging zal zich uitsluitend richten op het uitvoeren van proeftuinen zoals hieronder wordt beschreven. De implementatie van de resterende maatregelen zal via de reguliere planning en controlcyclus worden gemonitord.

Toekomst van de opsporing en vervolging
Naast de aandacht voor de korte termijn, zijn politie en OM het afgelopen jaar ook intensief bezig geweest met de vraagstukken voor de opsporing en vervolging van de toekomst. Politie en OM hebben gezamenlijk een koers naar een toekomstbestendige opsporing en vervolging uitgezet. Centrale vraag daarbij is hoe de opsporing en vervolging kunnen en moeten inspelen op maatschappelijke veranderingen en technologische innovaties. Zoals aangegeven in de laatste voortgangsbrief zullen politie en OM door middel van proeftuinen – programma's met een innovatief karakter - experimenteren op thema's als 'betrokkenheid van burgers bij de opsporing', publiek private samenwerking in de opsporing (van financiële criminaliteit, betere aanpak van cybercrime), toepassing van innovatie in de forensische opsporing in High Impact Crime (HIC)-zaken en gebruik van big data in de aanpak van criminaliteit. De proeftuinen hebben drie doelen:

a Scherper inzicht geven in actuele problematiek in de opsporing en vervolging en bijdragen aan het verhogen van de effectiviteit ervan als onderdeel van een integrale aanpak van criminaliteit.
b Bijdragen aan een inventarisatie van en antwoorden op meer fundamentele (juridisch/ ethische) dilemma's.
c Het identificeren van knelpunten en mogelijke oplossingen op HRM-gebied, IV, leiderschap en cultuur.

Inmiddels zijn diverse proeftuinen in het land opgestart in samenwerking tussen politie en OM. Deze proeftuinen richten zich voornamelijk op een verbetering van de opsporing en het wegnemen van blokkades in de bedrijfsvoering. Daarnaast zijn er plannen ontwikkeld voor een aantal nieuwe proeftuinen die zich vooral richten op innovatie: het vernieuwen van de opsporing en vervolging binnen de aanpak van criminaliteit. Deze proeftuinen starten in de loop van 2018. De proeftuinen worden gemonitord en geëvalueerd en vervolgens worden, waar wenselijk, de 'best practices' breder geïmplementeerd.

Ontwikkelagenda
Het verbeteren en toekomstbestendig maken van de opsporing en vervolging blijft de komende jaren een belangrijke opdracht voor politie en Openbaar Ministerie. Het regeerakkoord bevat een aantal relevante noties hiervoor. Het naar aanleiding van het regeerakkoord uitgewerkte bestedingsplan 2018 zorgt op korte termijn voor een kwantitatieve en kwalitatieve versterking. Bovendien wordt de link tussen de ontwikkelingen in de opsporing en gebiedsgebonden politiezorg, en informatie gestuurde politie verder verduidelijkt en versterkt. Ik heb dan ook met politie afgesproken dat zij in het voorjaar hiervoor, in afstemming met de gezagen, een ontwikkelagenda opstelt.

4. Focus-onderzoek Algemene Rekenkamer

Op dinsdag 19 december jl. is het rapport van de Algemene Rekenkamer (ARK) 'Focus op kansrijke aangiften bij de politie' gepubliceerd. Het betreft een nieuw

type rapport dat zich onderscheidt van reguliere ARK-onderzoeken door een aanzienlijk kortere doorlooptijd, aansluiting bij de actualiteit, een smalle scope en een verslag zonder bestuurlijke aanbevelingen. Dit is het eerste rapport volgens deze methodiek.

Doel van de Algemene Rekenkamer met dit rapport is inzicht bieden in specifieke onderdelen van het functioneren van de politie. Onderwerp van onderzoek zijn aangiften die door aanwezigheid van opsporingsindicaties of door de ernst van de zaken door een eerste case-screening zijn gekomen[4]. Van deze categorie aangiften is onderzocht hoe lang het duurt voordat de aangifte door een politiebeambte in behandeling wordt genomen, of daarbij verschillen zijn tussen stad en platteland en of er afwijkingen bestaan tussen zomervakantie en reguliere maanden. Zeventig procent van deze aangiften wordt binnen 10 dagen opgepakt. Aangiften bij politie op het platteland blijven niet langer liggen dan in stedelijk gebied. De cijfers geven geen indicatie voor grotere krapte van de politie op het platteland. De aanname dat veel aangiften juist tijdens de zomerperiode blijven liggen door geringe politiecapaciteit wordt in het onderzoek niet aangetoond. De cijfers wijzen op lichte seizoensinvloeden. Aangiften in juli worden iets langzamer in behandeling genomen dan in de maanden maart en mei.

Het rapport geeft een impressie van de opvolging van aangiften. In haar verantwoording schrijft de Algemene Rekenkamer dat met de hier gebruikte onderzoeksmethodiek uitspraken gedaan kunnen worden over de vraag hoe basisteams op het platteland of in de grote stad functioneren. De resultaten zijn niet één op één te generaliseren.
In het algemeen komt het beeld uit dit rapport overeen met de kernboodschap van dit voortgangsbericht: De fase van de basis op orde kan worden afgesloten. De politie staat nu aan de start van doorontwikkelen en verbeteren. De resultaten illustreren dat de dertig onderzochte basisteams variërend tussen platteland, sub-urbane en stedelijke gebieden zich verschillend hebben ontwikkeld mede afhankelijk van de lokale context en organisatorische factoren.

De politie aanpak en inzet op dienstverlening en opsporing is eerder in dit voortgangsbericht beschreven. De verdeling van sterkte komt elders in dit bericht aan de orde. Tijdens de begrotingsbehandeling van JenV van 29-30 november jl. heeft uw Kamer een motie aangenomen die oproept tot een dienstverleningsconcept dat erop gericht is zo snel mogelijk aangifte op te nemen, passend bij de individuele behoeften en mogelijkheden van de aangevers, zo nodig thuis bij de aangevers. De politie heeft een visie op nieuw burgercontact in voorbereiding. Hierin komt de behoefte van de burger centraler te staan en wordt ingespeeld op nieuwe technologische en maatschappelijke ontwikkelingen.

5. Inkoop

In 2017 is de financiële onrechtmatigheid ten opzichte van 2016 gedaald. Dit wordt zichtbaar gemaakt in de jaarrekening. Vanwege de eerdere stijging in 2016

[4] Deze screening gebeurt conform de Aanwijzing Opsporing en overige specifieke Aanwijzingen van het Openbaar Ministerie. Het tijdig selecteren van zaken is een belangrijk onderdeel van de opsporingsketen. De Aanwijzing Opsporing van het College van PG's bepaalt dat aangiften in de categorieën high impact crime en ondermijning altijd worden opgevolgd.

is in opdracht van de korpschef in het derde kwartaal van 2017 een onderzoek naar de financiële onrechtmatigheid gestart om vast te stellen of er aanvullende maatregelen mogelijk zijn om de financiële onrechtmatigheid significant te doen dalen. Dit moet de oorzaak van de problematiek verder aanscherpen en aanbevelingen opleveren voor mogelijke aanvullende maatregelen. Dit onderzoek wordt – op mijn verzoek - extern gevalideerd. Vanaf het tweede kwartaal van 2018 wordt dan opvolging gegeven aan de aanbevelingen van dit onderzoek.

6. Capaciteitsmanagement

Mijn ambtsvoorganger heeft u in de afgelopen voortgangsbrief politie geïnformeerd over de vorderingen en uitdagingen ten aanzien van het capaciteitsmanagement naar aanleiding van opmerkingen van de Algemene Rekenkamer in haar laatste verantwoordingsonderzoek. Hierbij informeer ik u nader over de verschillende trajecten die lopen om capaciteitsmanagement in het korps te verbeteren.

In 2015 is voor het plannen van personele inzet één applicatie in gebruik genomen: de Basis Voorziening Capaciteitsmanagement (BVCM) NP. Deze vervangt de diverse oude applicaties waar de eenheden tot dan toe gebruik van maakten. Er wordt gestuurd op realisatie van de vervanging van de totale voorziening in 2019. Verder worden recent opgeleverde simulatiemodellen en tools in werking gebracht, zoals het Dynamische Simulatiemodel Politiecapaciteit. Dit model geeft technisch inzicht in welke consequenties de vraagstukken die op de politie afkomen hebben voor de inzetbaarheid van de politie. Dit inzicht kan worden gebruikt bij het maken van keuzes door gezag, politie en politiek. Deze methoden zijn nodig om meer inzicht te krijgen in de effectieve inzet van de politie op de door het gezag geprioriteerde veiligheidsvraagstukken.[5]

Op korpsniveau, op eenheidsniveau, op sectorniveau en op teamniveau wordt de operatie vanuit de bedrijfsvoering inmiddels actief ondersteund bij het maken van keuzes. In het capaciteitsmanagement vinden volgordelijk van strategisch naar operationeel niveau vijf sleutelactiviteiten plaats: Formeren, bezetten, bepalen van inzet, inplannen en registreren. Op basis van de gegeven formatie en bezetting worden vooral bij de activiteit ‘bepalen van de inzet’ de keuzes gemaakt in het politiewerk.

Er zijn concrete maatregelen afgesproken met politievakorganisaties om de benodigde ontwikkeling van capaciteitsmanagement bij de politie te realiseren. Voor leidinggevenden worden eenduidige, realistische, uitlegbare en stapelbare capaciteitsmanagementsturingsindicatoren gerealiseerd. Hiermee wordt onder andere gestuurd op: directe inzetbaarheid, gerelateerd aan formatie en bezetting; indirecte inzetbaarheid, gerelateerd aan het voorkomen van o.a. ATW-overtredingen, verschuivingen, consignatie; inzet, gerelateerd aan een urensaldo per dag/periode/jaar per team. Naast de sturingsindicatoren wordt een capaciteitsmanagementparagraaf gerealiseerd voor in het teamjaarplan. Hierbij wordt voorafgaand aan het kalenderjaar de directe inzetbaarheid afgezet tegen de vraag naar arbeid van buiten. Een vraag die onder andere kan voortkomen uit specifieke plannen van aanpak.

[5] Kamerstukken II 2016/17, 29628, 699

Tevens wordt er in het verlengde van deze ontwikkelafspraken dit jaar een nieuwe visie op capaciteitsmanagement ontwikkeld. Deze visie zal zich zowel uit medewerkers- als organisatieperspectief richten op verantwoord kiezen, flexibiliseren en ruimte geven. De ontwikkeling van de visie bevindt zich momenteel in de afrondende fase. Met deze visie wordt onder andere de medewerkersparticipatie via bijvoorbeeld zelfroosteren geborgd.
Daarnaast wordt er ook aandacht besteed aan de versteviging van capaciteitsmanagement in de cultuur van de politieorganisatie, die versteviging geschiedt via training en opleidingen, communicatie en het delen van 'best practices'.

7. Privacy en informatie

Een effectieve aanpak van actuele veiligheidsproblemen, zoals terrorismedreiging, cybercrime en ondermijnende criminaliteit, vraagt binnen het veiligheidsdomein om een optimale samenwerking tussen de politie en haar partners op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau. Voor een goede samenwerking is een adequate informatie-uitwisseling essentieel. Daarbij moet een balans worden gevonden tussen het algemene belang om Nederland veiliger te maken en het grondwettelijk gewaarborgde recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de individuele burger. Bij het verwerken van persoonsgegevens is dus grote zorgvuldigheid vereist.

Om adequaat te kunnen optreden, moet iedere betrokken partij op het juiste moment over de juiste informatie kunnen beschikken. Als gevolg van de digitalisering van de samenleving stijgt de omvang van beschikbare data explosief. Tegelijkertijd worden nieuwe methoden ontwikkeld om waardevolle informatie uit grote hoeveelheden data te halen. De verwerking van persoonsgegevens voor de uitvoering van de politietaak vraagt om zowel het effectief en doelmatig uitvoeren van de politietaak, waaronder het delen van informatie, als het waarborgen van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Beide elementen hebben hun weerslag gevonden in een wettelijk kader waarvan de Wet politiegegevens (Wpg) de kern vormt.

Als gevolg van bovengenoemde ontwikkelingen is het wettelijk kader toe aan een actualisatie. Deze actualisatie gaat stap voor stap. Een wetsvoorstel tot wijziging van de Wpg en van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg) ter implementatie van de Europese richtlijn gegevensbescherming opsporing en vervolging ligt ter advisering voor bij de Raad van State. De volgende stap omvat de modernisering en de harmonisatie van de Wpg en Wjsg in onderling verband. Dit is nodig om de politie ook in de toekomst in staat te stellen haar taak goed uit te voeren.

Naar aanleiding van de externe audit uit 2015 naar de naleving van de Wpg heeft de politie een verbeterplan opgesteld. Uw Kamer is hierover per brief geïnformeerd.[6] Ter uitvoering van dit plan heeft de politie een aantal maatregelen in gang gezet. Zo werkt de politie aan een geautomatiseerde oplossing voor het proces van verstrekken en intrekken van autorisaties voor politiesystemen bij (ver)plaatsing of uitdiensttreding. De IAM-tooling (Identity & Accessmanagement) is eind 2016 functioneel opgeleverd. Hierover is uw Kamer geïnformeerd in de

[6] Kamerstukken II 2015/16, 33842, 3 en Kamerstukken II 2015/16, 33842, 4

vorige voortgangsbrief politie. Inmiddels past de politie deze IAM-tooling al voor een aantal applicaties toe. Ook investeert de politie in het verhogen van het kennisniveau over de mogelijkheden van het gebruik van informatie, waaronder het delen van informatie met derden. In 2018 zal een nieuwe externe audit plaatsvinden naar de naleving van de Wpg door de politie. Zoals mijn ambtsvoorganger reeds aangaf, is realisme op zijn plaats. Gezien de omvang en de complexiteit van de noodzakelijke maatregelen heb ik niet de verwachting dat de komende audit een geheel ander beeld zal laten zien, temeer nu de eisen waaraan de politie moet voldoen door de actualisatie van de wetgeving zullen veranderen.

Ook in EU-verband wordt gewerkt aan actualisatie van bestaande (Schengen informatiesysteem) en ontwikkeling van nieuwe regelgeving (bijvoorbeeld het Europese reisinformatie- en autorisatiesysteem (ETIAS)), die politie, justitie en andere partners in de strafrechtelijke en vreemdelingrechtelijke keten in staat stellen om in internationaal verband in behoeften aan data te voorzien, gegevens te verwerken ten behoeve van een doeltreffende taakuitvoering terwijl alle noodzakelijke waarborgen voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer worden geëerbiedigd. Zoals door de Europese Raad meermaals bevestigd in het licht van terroristische aanslagen en de migratiecrisis in Europa is een effectieve informatie-uitwisseling tussen lidstaten en met EU-agentschappen zoals Europol en Eurojust, die de lidstaten operationeel ondersteunen, cruciaal. Binnen het EU gegevensbeschermingskader moet informatie in de systemen beter aan elkaar worden gekoppeld en moeten de systemen op een eenvoudiger wijze gelijktijdig doorzocht kunnen worden, zodat zo doeltreffend en doelmatig mogelijk gezamenlijk kan worden opgetreden. Het voorstel van de Europese Commissie over interoperabiliteit van informatiesystemen dat het kabinet recent heeft ontvangen kan daaraan bijdragen maar wordt momenteel bestudeerd met het oog op het vaststellen van een kabinetsstandpunt en het in kaart brengen van de gevolgen voor strafrechtketen en vreemdelingenketen. Naast deze stappen moet blijvend ingezet worden op het verder verbeteren van de kwantiteit en kwaliteit van aan elkaar verstrekte gegevens, in lijn met de onder Nederlands EU-voorzitterschap aangenomen EU routekaart.